

tantadruj

priloga primorskih gledališč

primorske novice

Ne vem, kaj je duša.
Ne vem, kakšna je moja duša.
Ne vem, če bi jo prepoznal.
Čakam.
Potrpežljivo čakam, da spregovori.
Tišina.

Gorazd Jakomini

Avtorski projekt, Bolezen duše
SNG Nova Gorica, sezona 2021/2022

slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno

Ob 400. obletnici rojstva Molièra, 120. obletnici ustanovitve Dramatičnega društva in dnevu žena

Slabo poznate naših src tančine

Slovensko stalno gledališče bo imelo 8. marca tri dobre razloge za praznovanje. Počastitev dneva žena bo namreč povezalo z dvema obletnicama. Na ta dan leta 1902 so ustanovili Dramatično društvo, ki je temelj poklicne gledališke dejavnosti Slovencev v Trstu. Leto 2022 pa v celotnem gledališkem svetu poteka v znamenju 400. obletnice Molièrovega rojstva.

ROSSANA PALIAGA

Prva obletnica bo do decembra zaznamovala vse dejavnosti SSG-ja, v ta namen je grafični oblikovalec **Andrej Pisani** ustvaril logotip, ki s podobo žarometa in številko 120 simbolizira dolgoletno tradicijo ansambla, ki je od začetka prejšnjega stoletja "vedno v igri".

Druga obletnica se bo idealno povezala z dnevom žena, saj bo tržaška predstavitev knjige *Slabo poznate naših src tančine* (zbirka Novi pristopi, LUD Literatura), predelana in esejizirana različica doktorske disertacije **Diane Koloini** *Podoba in vloga ženske v Molièrovi komediografiji*. Dramaturginja, ki se ukvarja predvsem z dramskim, a tudi s postdramskim, sodobnoplesnim in opernim gledališčem, s slovensko in tujo dramatikom, je bila v letih 2012-2014 umetniška koordinatorka Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.

V novi knjigi zagovarja tezo, da imajo ženske liki pri Molièru, najpomembnejšem komediografu klasičnega gledališča, obsežno in pomembno vlogo, večjo kot v delih večine gledališke in literarne klasike. So kompleksni in izrazno bogati, zasedajo najraznovrstnejše življenjske in dramaturške položaje. Praviloma imajo avtonomno vlogo in izraz, čeprav so - v skladu z zakoni in življenjsko prakso svojega časa - postavljeni v izrazito patriarhalno urejen svet. Ob tem se odpira nekaj osrednjih motivov, ki pripadajo ženskemu vprašanju: dostop do izobrazbe, sodelovanje v javnem življenju, obvladovanje pisave in moč, ki jo ta zagotavlja, pravica do svobodne izbire zakonskega partnerja in usmerjanja lastnega življenja. Konflikt med vsiljeno vlogo objekta in žensko subjektivacijo je osrednja tema, ki se ji posveča monografija.

Ženski liki imajo zelo pomembno in samostojno vlogo v opusu komediografa, ki so ga velikokrat napačno označili kot mizogina. Njegove prve dame živijo v 17. stoletju, kar pa ne pomeni, da so njihove misli in

Ena redkih fotografij tržaškega Dramatičnega društva, ki je bilo ustanovljeno leta 1902.

Branko Šturbej in Lara Komar (v vlogi Dorine) v predstavi Tartuffe, v kateri "moč svetohlinca znotraj družine ustavi koalicija žensk" (SSG, sezona 2011-2012, režiser: Samo Strelec).

dejanja v skladu s konvencijami takratne družbe. Komedijska je v primerjavi s tragedijo svobodnejša "refleksija sveta" in daje možnost ustvarjanja nekoliko drugačne realnosti. Globlja analiza teh ženskih likov je pripeljala do zanimivih ugotovitev, na primer o raznovrstnih položajih žensk v svetu, kjer imajo dejansko

zelo skromne (ali nobene) možnosti samouresničevanja. Molièrovi ženski liki najdejo vedno pot, da dosežejo cilj in da se izogonejšemo moškemu izkoriščanju. Ključ potencialne revolucionarnosti avtorja lahko bremo v dejstvu, da v svojih komedijah ne problematizira toliko stanovskih razlik kot podrejanja žensk, ki je v

njegovih likih legalno (v skladu s takratnimi zakoni), ne pa nujno legitimno.

Srečanje z avtorico bo v torek, 8. marca, ob 18.30 v SSG-ju. Odlomke iz Molièrovih komedij bosta brali igralki **Tina Gunzek** in **Nikla Petruška Panizon**. Dogodek bodo izpeljali s sodelovanjem Slovenskega kluba. •

Nov niz Glasbenih matinej v besedah izvajalcev

S povečano ljubeznijo do glasbe

V nedeljo, 20. februarja, ob 11. uri bo v veliki dvorani SSG-ja zazvenel prvi koncert novega niza Glasbenih matinej, ki jih tržaško gledališče že sedmo leto prireja v sodelovanju z Glasbeno matico.

Umetniški vodja **Črtomir Šiško** je letos povabil mlad duo iz Belgije, ki se uveljavlja v svetovnem merilu, in pravo inštitucijo slovenske glasbene scene, mednarodno priznani pihalni kvintet Slowind. Eden od koncertov vsako leto predstavi sposobnosti učencev in profesorjev Glasbene matice, tokrat bo to recital pianista **David Tomasetiga**, ki bo Bacha povezal z jazzovsko govorico.

Protagonista prvega koncerta bosta v ZDA rojena violinistka **Karen Su**, ki je leta 2020 prejela prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju Lipizer, in belgijski pianist **Ruben Plazier**. Tri sonate sestavljajo program te prve matineje. "Debussy nam v sonati v g-molu ponuja abstraktno podobo glasbil, kjer zvoki postanejo barve in podobe," pojasnjuje violinistka. "Poulenc nas nato popelje v vrtnec čustev, ki stalno spreminja glasbeno zasnovo pred našimi očmi. Koncert bomo zaključili

V ZDA rojena violinistka Karen Su in belgijski pianist Ruben Plazier bosta protagonista prve glasbene matineje letošnje sezone.

s priljubljeno Griegovo sonato št. 3, ki je očarljivo lepa, lirična, strastna in zasanjana. Kot duo sodelujeta tri leta in sva nastopila na Nizozemskem, v Belgiji, Franciji, Švici, Italiji in ZDA. Delujeta pod mentorstvom pianista

in dirigenta Jean-Bernarda Pommiera. Najini programi odpirajo različne poglede na repertoar za violino in klavir z željo, da bi poslušalci vsakič zapustili dvorano s še več ljubezni do glasbe."

6. marca bo niz nadaljeval koncert, ki predstavlja dialog med baročnim časom in sodobnostjo, kar je tudi tema disertacije pianista **David Tomasetiga**, ki tako napoveduje drugo matinejo: "Program je nastal na pobudo mojega profesorja Glauca Veniera. Oba sva velika oboževalca Bachove glasbe, četudi se ukvarjava bolj z moderno. V tem duhu sem vsako od izbranih skladb na novo harmoniziral z modernim ritmičnim pristopom in improviziranimi deli, kar mi je omogočilo, da sem še globlje razumel brezčasnost Bachove glasbe. Po naravi sem zelo radoveden: ko poslušam nekaj novega, skušam razumeti, kako je skladba zgrajena, ne glede na zvrst. Podoben je moj pristop k glasbilo, zato sem tudi poliinstrumentalist."

Po mlademu duo in predstavniku umetniške družine Glasbene matice se bodo matineje 13. marca zaključile s skupino, ki je v letih gradila referenčno vlogo na slovenski glasbeni sceni: pihalnim kvintetom Slowind. •

Uprizoritev in gostovanje v znamenju umetnosti Gorana Vojnoviča

Ko se besedilo in režiser dobro ujameta

Od 17. do 21. februarja bo praznovedba Meja sneženja na ogled tudi na slovenskih tleh, v dvorani koproducentov, Prešernovega gledališča Kranj. Dramo Marka Sosiča so januarja uspešno uprizorili v Trstu, z njo je Goran Vojnovič debitiral še kot gledališki režiser in tako vstopil v novo poglavje svoje razvejane kariere.

ROSSANA PALIAGA

V tržaškem gledališču se je ime **Gorana Vojnoviča** nekaj dni po zadnji ponovitvi omenjene koprodukcije, ponovno pojavilo v drugi vlogi, z gostovanjem nagrajene predstave Gledališča Koper, Gledališča Prijedor in Fundacije Friedrich Ebert *Jugoslavija, moja dežela*. Predstava je nastala po istoimenskem Vojnovičevem romanu iz leta 2012, režijo pa je podpisal **Marko Misirača**.

Obe predstavi na zelo različna načina reflektirata vprašanja in travme, ki izhajajo iz razkola nekdanje skupne države. V prvem primeru je osrednja tema sprejemanje drugačnega v "pogumni" solidarnosti, v drugem pa protagonist išče očeta, oficirja nekdanje Jugoslovanske ljudske armade in vojnega zločinca, ki ga je zapustil v začetku devetdesetih.

Z Goranom Vojnovičem smo se pogovorili o obeh projektih in o njegovih umetniških vizijah.

• **Je bilo lažje gledati odrsko tolmačenje vaših besed v predstavi *Jugoslavija, moja dežela* ali ponujati lastno interpretacijo Sosičevih besed v *Meji sneženja*?**

"Izkušnja je precej drugačna, a moram priznati, da sem neznansko užival v režiji Markovega besedila. Kot režiser si neprimerno bolj vpet v nastanek predstave in posledično je tudi sama predstava veliko bolj moja kot uprizoritev *Jugoslavija, moja dežela*. Mi je pa zato *Meja sneženja* tudi težje gledati, saj ves čas trepetam, ali bo šlo vse tako, kot smo si zamislili. Pri gledanju *Jugoslavije* sem bil sproščen, užival sem in z veseljem si jo bom spet ogledal."

• **Zdaj, ko potegnemo črto po zaključenem sklopu ponovitev in objavi prvih ocen, lahko vprašamo: kakšna je bila prva izkušnja na dramskem področju?**

Goran Vojnovič na prizorišču predstave Meja sneženja, ki ga je zasnoval scenograf Marco Juratovec.

"Resnično sem užival. Imeli smo čudovito ekipo, ki se je dobro ujela. V Trstu in v Slovenskem stalnem gledališču smo se vsi počutili res prijetno. Pomagalo je, da nam je bilo vsem od samega začetka jasno, da mora ta predstava slediti začrtani Markovi poti in da se lahko igramo le znotraj okvirov njegovega besedila. A smo kmalu ugotovili, da je to izjemno besedilo napisano tako, da nam pušča dovolj prostora za igro in

užitek v njej. Če proces lahko opišem z eno besedo, bi rekel: spoštovanje. Spoštovali smo Marka in njegovo besedilo in spoštovali smo drug drugega ter svobodo, ki jo vsak od nas potrebuje, da se izrazi."

• **"Balkansko vprašanje" je prisotno v obeh predstavah. Je koprska uprizoritev romana ujela smisel sporočila, ki ste ga želeli posredovati?**

"Rekel bi, da zelo. V predstavi se čuti, da je režiser Marko Misirača k temu besedilu pristopil zelo osebno, da sta ga tema in način njene obdelave zadela, da se je v tej zgodbi prepoznal, da je prepoznal svoje lastne dileme in strahove. Tako kot sem jih jaz prepoznal v Markovem besedilu. Ne zgodi se vedno, da se besedilo in režiser tako dobro ujameta, začituta, a ko se zgodi, je krasno." •

En teden v zakulisju Slovenskega stalnega gledališča

Mlada Nicole je spoznala svet za odrom

Stik z delovnim življenjem in z različnimi možnimi poklici izven učilnic je lahko izjemno koristna izkušnja in pomaga pred "skokom" v novo življenjsko dobo. Tudi v SSG občasno sprejmejo prošnje za delovno prakso in sodelujejo s tržaškimi šolami. 18-letna Nicole Richter z liceja A. M. Slomšek je preživela en teden v gledališču. Opazovala je delo in se pogovorila z več strokovnjaki za različna področja ter z njimi dejansko sodelovala. Želja, da bi spoznala svet, ki se skriva za odrom, je bila zanjo največja spodbuda pri izbiri tega čisto posebnega "podjetja".

Ko gledamo predstave, malokrat pomislimo, kaj stoji za tem, kako potekajo vaje, kako vodijo organizacijo, je povedala **Nicole Richter**, ki je o svojih mislih pred začetkom tega formativnega tedna priznala: "Pravzaprav nisem vedela, kaj bi lahko pričakovala od te izkušnje. Predstavljal sem si, da je veliko dela v zakulisju, potem pa sem postopoma odkrila delovanje na različnih področjih: na primer, kako Valentina pripravlja koledar in urnike za vsak teden, kako rešuje težave, ki nastajajo z nepredvidljivimi spremembami, kako je življenje v gledališču vedno živahno, včasih napeto in zahtevno."

Nicole je potrkala na vsa vrata in odkrila tudi, katere programe uporablja blagajna za prodajo vstopnic, kako poteka tiskovna konferenca, s katerimi odgovornimi dolžnostmi se ukvarja uprava. Prisostvovala je tudi vaji za novo uprizoritev *Ptičja farma Jere Ivanc* po Aristofanu, fotografirala je pravičnice urice za otroke, da bi dogodek obeležila na spletu, sedela je za računalnikom in

pomagala organizatorici pri urejanju urnikov, udeležila se je tudi seje umetniškega vodstva. "Blagajna mi je bila na poseben način zanimiva, ker je bilo zame vse popolnoma novo, od vprašanja avtorskih pravic do velikega dela z vsako vstopnico, ki pomeni tudi stik z abonenti in gledalci," je povedala na koncu.

Možnost konstruktivnega, posvetovalnega, prijaznega stika z gledalci se je dotaknila Nicole, ki občasno obiskuje razna gledališča in si je o dramski umetnosti v sodobnem svetu in v očeh svoje generacije ustvarila zelo jasno mnenje: "V teh dneh sem pomislila, kaj bi najraje gledala. Zanimale bi me predstave o športu ali o aktualnih temah, muzikali, tudi nekaj več glasbe. Všeč mi je, ko igralci sodelujejo z gledalci in se reflektorji preusmerijo še v dvorano. Želim si, da bi v gledališču večkrat uporabljali pogovorni jezik, ki je za nas najbolj prepoznaven. Tudi trajanje je pomembno, saj se je čas pozornosti danes skrajšal in je enourna predstava čisto dovolj. Dramsko

Nicole Richter je na večdnevni delovni praksi lahko obiskala tudi Malo dvorano, kjer potekajo vaje za Ptičjo farmo.

gledališče je nekoliko zastarela zvrst v svetu, ki gre zelo hitro naprej in ponuja vedno nekaj novega. Prav gotovo pa bom po tej izkušnji gle-

dala drugače na gledališče. Zagotovo se splača videti stvari z lastnimi očmi, jih spoznavati iz prve roke in razumeti!" •

Premiera avtorskega projekta *Bolezen duše* v režiji Yulie Roschina

O odsotnosti duše, o nezmožnosti ljubiti

Avtorski projekt *Bolezen duše* v režiji Yulie Roschina, ki je nastal po motivih novele *Bolezen smrt Marguerite Duras* ter pravljice *Ribič* in njegova duša *Oscarja Wilda*, bo jutri doživel premiero na velikem odru SNG Nova Gorica.

ANA KRŽIŠNIK BLAŽICA
dramaturginja

Prizor iz avtorskega projekta *Bolezen duše*, v katerem igrata Gorazd Jakomini in Helena Peršuh.

Avtorski projekt *Bolezen duše* je nastal po motivih novele *Bolezen smrt Marguerite Duras* in pravljice *Ribič* in njegova duša *Oscarja Wilda*, besedil, ki sta si že na prvi pogled tematsko in idejno zelo podobni, čeprav po času nastanka in žanru zelo različni. Prva opazna podobnost obeh besedil je ljubezenska tematika, zreducirana na goli odnos med moškim in žensko, pravzaprav na drobno gledom sta moški in ženski pol odnosov, ki ju v *Bolezen smrt* zastopata On in Ona, v *Ribiču* pa moškega ribič, ženskega pa duša in morska deklica.

Izhajamo iz predpostavke, da moški in ženski pol, tako v mikrokozmosu kot v makrokozmosu, delujeta na enak način, to je, da sta prisotna hkrati v vsakem človeku, prav tako kakor v paru, družbi ali celotnem vesolju. Njuno usklajeno delovanje v človeku predstavlja harmonijo duše, zapostavljenost ali ranjenost enega od polov pa odrezanost od duše oziroma njeno odsotnost.

Ko se rušijo tisočletja samoumevni vzorci

Kaj duša sploh je, je poglavje zase in je za modernega zahodnjaškega človeka precej nedefiniran pojem. Tu si ga poskušamo razlagati kot bistveno esenco človeka, ki oživlja telo in ga povezuje s stvarstvom. Pojmi in razlage so glede na religije in filozofske šole zelo različni, kljub temu pa v svojem bistvu, če pogledamo vse pomenne besede, tudi zelo podobni. Po jungovski analogiji s psiho lahko dušo razumemo tudi kot skupek moškega in ženskega pola v človeku, hkrati pa tudi izključno ženski del nas, animo, nezavedni ženski princip v moškem (tudi v ženski), kar je implicitna tema obeh besedil. S tem

delom nas samih smo v tisočletjih patriarhata, vladavine moškega principa, izgubili povezavo, jo odrezali in jo nadomestili s projekcijami oziroma predstavami ženskega, ki so produkt strahu pred žensko notranjo močjo, močjo intuitivnega, kreativnega, svobodnega duha. Odrezanost od ženskega principa se je na kolektivni ravni zgodila obema spoloma, le da so ženske, kot zunanja manifestacija notranje ženske - torej duše, deležne enake obravnave: potisnjene so v ozadje, svet pa zaradi tega deluje po izključno moškem principu.

Ideja, ki družijo obe besedili, je nezmožnost sobivanja moškega in ženskega principa. Neuravnoteženost obeh principov, če govorimo na ravni posameznika in njegovega odnosa s partnerjem, pomeni nezmožnost zares ljubiti nasprotni spol, na družbeni ravni pa pomeni spolno segregacijo. Zaradi tega trpita oba, moški in ženska, le da o trpljenju moškega govorimo šele zadnje čase, ko moški dokončno izgublja vlogo patriarha in je patriarhat očitno v slepi ulici. Ko se rušijo vzorci, ki so jih tisočletja imeli za samoumevne, in ko zanje še ni pravega nadomestka, se v vmesnem času spola izgubljata v nedefiniranosti in neosmišljenosti.

Moški zaradi ranjenosti svojega ženskega pola tudi žensko dojema kot razdeljeno, necelostno, ljubi jo nekako po kosih, le redko kot celoto. Deljenje ženske na posamezne dele pomeni dojevanje ženske kot funkcije: ljubica, mama, kariatistka,

svetnica itd. oziroma morska deklica, čarovnica, angel, če posegamo po bolj pravilničnem vokabularju. Vendar duša hrepeni po ponovni združitvi teh aspektov, saj šele takrat lahko zaživimo v pravi, celoviti ljubezni.

On, Durasin moški, ni zmožen ljubiti. Ne more ljubiti ženske kot celostnega bitja, temveč samo kot neki njen del, žensko je vaju "konzumirati" kot seksualni predmet brez čustvene ali duhovne komponente. Ne da bi jo poznal, videl, razumel

Ženska kot telo brez duše

Žensko vidi kot prostitutko ali pa kot svetnico in ne more doumeti, da ima pred sabo žensko, ki ima ta dva pola združena, zanj se to ne ujema z nobeno drugo njegovo izkušnjo. Zanj sta ta dva pola preprosto nezdržljiva. Vendar ženska v sebi nosi potencial velike duhovne in telesne lju-

mehanično zadovoljevanje osnovnih seksualnih potreb ali v najboljšem primeru na ljubezenski odnos, ki razen izjemoma nima višjih aspiracij kot izkazovanje ljubezni med partnerjema.

Ribič, Wildov moški, žensko prav tako vidi ločeno od duše, torej samo neki njen del. Zaljubi se namreč v morsko deklico, ki nima duše in s katero je lahko le, če se odpove svoji duši. Vstopa v odnos z "žensko" brez duše, z žensko, ki ima samo telo z repom, je izjemno lepa in nežna. Ribičeva duša zato joče, moleduje, da bi se lahko vrnila v njegovo telo, vse dokler ga ne premami s ponudbo, da mu pokaže par lepih ženskih nog - to pa je nekaj, česar morska deklica nima. Ribič tako ostaja razpet med različnimi vidiki ženskega principa, ki se združijo šele ob njegovi smrti, ko duša le vstopi v njegovo od presilne ljubezni do morske deklice počeno srce. Morsko deklico lahko tudi interpretiramo kot aspekt ženske, aspekt ljubezni, ki funkcionira brez celovitosti duše.

Danes, ko se patriarhatu izteka njegov čas, imamo priložnost za uravnovešanje vseh teh vidikov, za uravnovešanje moškega in ženskega principa z uravnovešenjem znotraj nas samih in s tem opolnomočenje obeh spolov v njuni primarni moči, kar pomeni možnost za harmonično bivanje tako na ravni posameznika, para in družbe.

Pravica slehernika je, da dostopa do vseh aspektov svoje notranjosti in da deluje v skladu s svojo dušo, ne da bi moral nekatere svoje dele skrivati, se jih sramovati ali bati. Tako govorimo o svobodnem in močnem posamezniku, ki ni ujetnik omejujočih družbenih pravil in omejitev. Moderni človek se večinoma ne zaveda, kako močno odtujen je od svoje duše in kako veliki so potenciali, ki jih le-ta premore. •

"Pravica slehernika je, da dostopa do vseh aspektov svoje notranjosti in da deluje v skladu s svojo dušo, ne da bi moral nekatere svoje dele skrivati, se jih sramovati ali bati."

Ustvarjanje mladih gledališčnikov pod okriljem SNG Nova Gorica

Mladi oder Amo v karanteni

Verjamem, da se veliko ljudi sprašuje: "Le kaj počnejo mladi gledališčniki v času nenehnih omejitev in prepovedi stikov?" Kako ustvarjajo in predvsem, kako in komu kažejo svoje stvaritve? Ali še vedno ohranjajo ljubezen do umetnosti, ki ji je trenuten čas tako zelo nenaklonjen? Vsem vam, ki vam tole vprašanje ne da miru, z veseljem odgovorjam z enim močnim, trdnim in veselim - JA.

TEREZA GREGORIČ
dramaturginja in vodja Mladega odra Amo

Mladi gledališčniki Mladega odra Amo so tudi v neprijaznih časih ostali ustvarjalni in vabijo na novi premieri.

(COVID-19) LJUBEZEN

*
Rada bi samo objem.
Rada bi samo bila ob njem.
Ampak trenutno stanje me zadržuje.
Stanje v moji glavi je vse huje.
Temne misli švigajo okoli.
Osamljena sem kot še nikoli.
Ne vem, ali zmogla bom pritisk,
ko prešine me preblisk:
Lahko dobiš samo poljub na masko,
a ta bo v moje srce naredil novo prasko.
Ker ni popolno,
kot bi utegnilo biti,
ker bi ne mogla stran oditi.
Virtualna realnost se odvija pred mojimi očmi.
Jaz bom to zmogla samo,
če združiva moči.
Vsak na svoji strani ekrana.
Saj sva skupaj.
A ne zares.
Ne obupaj.
*

Lija Vermiglio Vremec

Mladi primorski gledališčniki kljub nehvaležnim okoliščinam še vedno gojijo vse močnejšo in vse bolj strastno ljubezen do gledališke umetnosti in ustvarjanja nasploh. V prvi polovici leta 2021 se je naš ustvarjalni prostor za nekaj časa preselil na splet, kjer so se mladi udeležili različnih delavnic in hkrati še vedno poskušali ustvariti predstavo, ki se je na koncu prelevila v kratek film *Zaklenjeni*. Film si lahko ogledate na spletni strani SNG Nova Gorica ali youtube kanalu. Poleg tega si na instagram profilu amo.sng.ng lahko ogledate videoposnetke interpretacij izbranih odlomkov Srečka Kosovela, ki so nastali po nekajmesečnih delavnicah Umetnosti govora, ki jo je vodil nekdanji amojevc in trenutni študent igre na AGREFT **Jakob Šfiligoj**.

Najmlajši z najstarejšimi

V letošnji sezoni, če nam bodo okoliščine le namenjene, pa si obetamo kar

dve premieri. Prva premiera Malega Mladega odra Amo bo 1. marca, ob 18. uri. Najmlajši v naši ekipi se ukvarjajo z najstarejšimi v naši družbi. Skozi zgodbe non in notov bodo prikazali pomembnost medgeneracijskega sodelovanja tako na osebnem kot družbenem nivoju.

Veliki Mladi oder Amo pa pripravlja premiero *Čas besnenja* (angl. *Age of Rage*, 2019) nizozemskega avtorja **Jibbeja Willemsa** o jezni najstnici, ki se udeleži protestov in pristane v zaporu. Delo odpira vprašanja revščine, rase, medgeneracijskega spopada ter odnosa neoliberalne politike do delavskega razreda. Mladi se sprašujejo, kakšna bo njihova prihodnost, če sploh bo, po teh časih izkoriščanja, jeze in sovraštva. Premiera bo 15. aprila, ob 18. uri, na malem odru SNG Nova Gorica.

Za pokušino objavljamo dve izbrani pesmi, ki sta nastali na delavnicah kreativnega karantenskega pisanja - v času, ko so nam bili stiki prepovedani in nam je ostala le beseda. •

JUTRO

Začetek nečesa novega, novega dne, pričakovanje nečesa dobrega, lepih trenutkov, ki niso vedno lepi. Želja po boljšem jutri žene srce, da bije in ne odneha.

ŽIVLJENJE

Želim si biti v okvirju, svoboden in na svojih tirmah, zdaj pa čakam na cesti brez pločnika, v nevednosti in čutim pridušen, otrpel korak notranjega junaka. Upam na jutri, da se zbudim z novim dnem, a stežka opustim misel, da se lahko jutro zbudi brez mene.

JADRA

Veter me žene, potiska naprej in odbija nazaj. Šestkrat padam, sedemkrat se poberem, bo vedno tako? Kot jesen sledi poletju, jaz sledim občutkom.

LISTJE

Pogrnil bi se, v miru zaspal brez misli, ki me obdajajo. Pustil bi življenju jadрати, listju plapolati in sebi ŽIVETI.
*

Jernej Markelj

ŠTORIJE IZ GLEDALIŠČA

Tako se je začela moja gledališka pot

• **BINE MATOH**
upokojeni član
novogoriškega ansambla

Prvič sem stopil na odrske deske davnega leta 1964. Kot amater, seveda. Prijavil sem se na avdicijo v Šentjakobskem gledališču.

Pričakal me je takratni ravnatelj gledališča, režiser Miran Petrovčič.

Poslal me je na oder, sam pa se je usedel v zatemnjeno dvorano. "Kar dajte, pričnite," mi je dejal in začel sem recitirati, kaj vem katero pozemijo, spomnim pa se, da sem za konec govoril odlomek iz Levstičevega Martina Krpana. Ko sem končal, je zavlada grobna tišina. Stal sem na odru in čakal na rezultat. Pa ni bilo nikakršnega glasu iz dvorane. Opogumil sem se in stopil z odra. Zagledal sem gospoda Petrovčiča, kako mirno spi v tretji vrsti. Ojunačil sem se in ga potresel.

"Končal sem," sem mu dejal. Odprl je oči, me nekaj časa gledal in rekel: "Sprejeti ste. Prvo vajo imate v ponedeljek."

Tako se je začela moja gledališka pot, ki me je vodila iz Šentjakobskega gledališča k lutkam, na Akademijo in v Novo Gorico, kjer sem po 50 letih zaključil kariero. •

Pogovor z režiserjem in dramaturgom Alenom Jelenom

Radijska igra si zasluži, da bi jo stroka redno spremljala

Dramaturg, gledališki in radijski režiser ter urednik Uredništva igranega programa na Radiu Slovenija Alen Jelen je vrata ljubljanskih in občasno koprskih studiev pred letom dni odprl tudi za koprsko gledališke ustvarjalce. Z njimi je posnel več literarnih oddaj, v sodelovanju z Gledališčem Koper pa prvo letošnjo zvočno knjigo, roman Veliki Gatsby, ki bo v prihodnjih dneh izšel pri ZKP RTV Slovenija - založbi kakovostnih programov. Radijski poslušalci mu bodo od jutri dalje lahko prisluhnili v nizu oddaj Oprta knjiga na 3. programu Radia Slovenija.

MIHA TREFALT

• Radijska igra velja za avtonomno radijsko umetniško zvrst, a vendar: do katere meje je primerljivo pisanje za oder oziroma radio? Kaj v polju dramatike ponuja radijska igra, česar dramsko pisanje ne, in obratno?

“Tako radijska igra kot dramska uprizoritev izhajata iz povsem primerljive osnove - dialoške strukture besedila, ki je že v svoji osnovni zamisli snovano in pisano za uprizorjanje - zato je tudi princip pisanja podoben. Sodobna dramska besedila lažje priredimo tudi za radijsko uprizoritev. A razlike kljub temu ostajajo. Didaskalije, kot jih poznamo iz dramskih predlog, so za radijski medij neuporabne, zato morajo biti 'prevedene' v zvočno sliko. Če poenostavim: v gledališču gledalec vidi, kdo je vstopil v prostor in dramski lik, četudi ta ne spregovori, loči na primer po kostumu - v radijski igri pa je ta vstop treba slišati in iz replik drugih likov tudi izvedeti, kdo vstopa v prostor. Na prvi pogled se zdi, da bi lahko poslušalci radijske igre like razločevali po glasu, a vemo, da človeško uho in možgani brez težav razločijo štiri, pet glasov, pri večjem številu pa je njihova identifikacija, s tem pa tudi razločevanje likov - težja. Nepisano pravilo avtorjem radijskih iger zato veleva, da omejijo število likov, precej manj omejitev pa ima radijska igra pri izbiri in menjavi 'prizorišč'. Najpomembnejše za radijske igre je, da avtorji pri pisanju ne 'gledajo', temveč poslušajo.”

• Omenili ste priredbe dramskih besedil za radio? Gre za ustaljeno prakso ali prej za izjeme?

“Klasična dramska besedila za radijsko predvajanje potrebujejo kar nekaj posegov, pogosto tudi krajšav in priredb; postdramsko pisanje, ki ukinja klasično dramsko formo, pa je medija približalo do te mere, da so nekatere radijske igre brez večjih dramaturških posegov in priredb dočakale tudi svoj radiofonski krst. Sam sem pred nekaj sezonami na odru Slovenskega mladinskega gledališča v sodelovanju z Radiem Slovenija uprizoril Fassbinderjevega *Grešnega kozla* kot radiofonsko raziskavo. Nastala je zanimiva hibridna forma radia in zvočnega gledališča.”

• Poteka študij radijske igre podobno kot študij predstave? Se radijska igra začne tam, kjer se v gledališču končajo bralne vaje?

“Ko režiram v gledališču, igralce na zadnji bralni vaji vedno prosim, naj besedilo še zadnjič preberejo v celoti. Poslušam jih z zaprtimi očmi in velikokrat dobim občutek, da poslušam interpretacije za radijsko igro, sicer 'suho', brez zvočne in glasbene podlage, vendar z igralci, ki so že notranjili svoje like, materijo. Žal na našem radiu časa in denarja za toliko bralnih vaj, kolikor jih imamo v gledališču, nimamo. Režiserji moramo biti zato na snemanje dobro pripravljene, podrobno moramo pojasniti igralcem, kaj od njih želimo, nato pa moramo na eni ali največ dveh bralnih vajah z njimi pregovoriti in urediti besedilo ter ga na naslednjem srečanju, računajoč, da se bo igralec z besedilom in likom ukvarjal doma, tudi posneti. Tuje radijske postaje, kakršni sta na primer angleški BBC in

Alen Jelen

nemški nacionalni radio, ki se ponašata z dolgoletno tradicijo snemanja radijskih iger in imata zato tudi lastno radijsko dramsko skupino, si lahko privoščijo več bralnih vaj, lektorsko vajo, vaje pred mikrofonom ... Takšnega razkošja, kot smo ga v obdobju med obema vojnama in še nekaj časa po vojni poznali tudi pri nas, ko je na Radiu Ljubljana delovala igralna družina, si danes ne moremo več privoščiti, zato so igralci, ki z nami redno sodelujejo, izurjeni in radijsko igro posnamejo v zgolj enem, dveh terminih.”

• V gledališčih smo vajeni, da v branje in z njim v morebitno uprizorjanje vsako sezono dobimo kar nekaj dramskih besedil domačih avtorjev. Koliko avtorjev se pri nas ukvarja samo s

bujati tudi z novimi razpisi za izvirne radijske igre - tako za otroke kot za odrasle. Upam tudi, da bomo kmalu dobili generacijo mladih avtorjev, saj imajo študentje ljubljanske AGRFT tudi seminar za pisanje besedil za radijsko igro, ki ga vodi prof. Žanina Mirčevska.”

• Kakšna je pri nas poslušnost radijskih iger?

“Dobra! Premiernemu predvajanju radijske igre prisluhne več ljudi, kot ima ljubljanska Drama vseh abonentov. K temu številu velja prišteti še vse uporabnike spleta, ki radijsko igro na naši spletni strani lahko slišijo še trideset dni po radijskem predvajanju.”

• Pred leti sta v časnikih Delo in Večer Rapa Šuklje in Lojze Smašek redno objavljala ocene ra-

“Premiernemu predvajanju radijske igre prisluhne več ljudi, kot ima ljubljanska Drama vseh abonentov. K temu številu velja prišteti še vse uporabnike spleta, ki radijsko igro na naši spletni strani lahko slišijo še trideset dni po radijskem predvajanju.”

ALEN JELEN
režiser in radijski urednik

pisanjem radijskih iger?

“Takšnih avtorjev je pri nas vse manj, več je tistih, ki poleg besedil, namenjenih uprizorjanju, pišejo tudi za radio ali pa svoja dramska besedila prirejajo za radijski medij. Ker je radijska igra specifična umetniška zvrst, z avtorji pogosto sodeluje tudi naša dramaturginja Vilma Štritof, ki jih pri pisanju spremlja, usmerja in jim pomaga s predvsem 'radiofonskimi nasveti'. Prepričan sem, da bi morali pisanje radijskih iger spod-

dijskih iger. Lahko danes sploh še govorimo o kritiki radijskih iger?

“Omenjena sta radijske igre spremljala sistematsko, za vsako radijsko igro sta napisala kritiko, jo objavila v časopisu, Šukljeto, ki je imela poseben posluh za radio, saj je ustanovila in tudi vodila eksperimentalni radijski studio, pa je kritike objavila tudi na radiu. Produkcijo radijskih iger je pozneje za Delo spremljala in ocenjevala Ifigenija Simo-

novič, s krčenjem prostora za gledališko kritiko pa se je sčasoma prav tako zožil prostor za radijsko. Veliko urednikov za kulturo sploh ne ve, da radijska igra še obstaja. Vesel sem, da se je kritika radijskih iger nedavno vrnila in da radijsko produkcijo na portalu www.sigledal.org sistematično spremlja in ocenjuje dramaturginja Kaja Novosel. Brez pravega kritičnega odziva se radijski ustvarjalci ne čutimo enakopravni z drugimi ustvarjalci; kritika je dokaz, da radijsko igro sprejemamo kot eno od umetniških zvrsti, da je radiofonska umetnost enako pomembna kot uprizoritvena in da si zasluži strokovno spremljanje.”

• Eno od področij vašega delovanja na Radiu Slovenija je tudi snemanje oziroma režija zvočnih knjig, zvočnic. Kakšne so naloge režiserja pri snemanju zvočnic?

“Najprej je to skrb za bralno formo, za celostno zvočno podobo zvočnice. To pomeni, da režiser skupaj z igralcem najde pravo govorno interpretacijo besedila, določi hitrost branja, pazi, da igralec likov ne interpretira preveč, da so pri branju slišne razlike med veznim besedilom in premim govorom, je pozoren na pravilne stavčne poudarke, pa tudi na igralčevo izgovorjavo. Seveda bi igralec lahko knjigo prebral in posnel tudi sam, toda takojšen režiserjev odziv lahko precej skrajša proces snemanja in prispeva k kakovostnejšemu izdelku. Režiser je prvo zunanje uho. Za režiserjem in tonskim mojstrom posnetek s knjigo poslušajo še korektor in opozori na morebitne napake, ki jih nato režiser in igralec popravita.”

• Pomeni zvočna knjiga branje od prve do zadnje natisnjene črke romana?

“Da, saj bralec v studiu prebere tudi ime avtorja, naslov dela, ime prevajalca, založbe in leto izida, prav tako predgovor, posvetila in zahvale. Izpustimo le branje kazal in številke strani. Slednje lahko beremo pri znanstveni literaturi, in še to s posebnim namenom - če na primer gradivo potrebuje slep ali slaboviden bralec, ki mora navajati citate.”

• Omenili ste, da radijske igre opremito z zvočno podlago. Dobijo takšno 'opremo' tudi zvočnice?

“Ne. Zvočna knjiga ni radijska oddaja in zato ni opremljena z glasbo. Brano besedilo je vedno 'suho', brez glasbene podlage ali zvočnih učinkov, ki bi bralcu sugerirali atmosfero ali občutja. Drugače je, ko roman beremo v nadaljevanjih v oddaji *Odrpta knjiga*; takrat posnetku zaradi forme radijske oddaje pa tudi zato, da lahko objavimo krajše dele poglavja, dodamo uvodno in zaključno glasbo. Podobno opremijo zvočne knjige na radiu Trst A, ki ima s predvajanjem zvočnic večdesetletno tradicijo.”

• Nazadnje ste posneli Čudežnega Felixa z Igorjem Samoborjem, Desetega brata in Jezero sta prebrala Iztok Mlakar in Sebastian Cavazza, Benjamin Krnetič, ki v ljubljanski Drami igra glavni lik

v uprizoritvi Vojnovičeve Fige, je prebral tudi roman. Se motim, če rečem, da je izbira interpretov komercialno zastavljena?

“Omenjena imena niso izbrana naključno in pomagajo k popularizaciji zvočnic, s tem pa k njihovu poslušanju, hkrati pa so igralci, ki jih omenjate, tudi odlični interpreti umetniške besede. Nekatere knjige smo povezali z nadaljevanji sestrskeske Televizije Slovenija; Sebastian Cavazza bere *Jezero*, ker v nadaljevanju igra glavnega inšpektorja, podobno je s Sašo Tabakovičem, ki bere *Leninov park*, z Ivo Krajnc Bagola, ki bere *Dolino rož ...*”

• Zakaj odločitev, da za branje maturitetnega romana *Veliki Gatsby* Francesca Scotta Fitzgeralda izberete prav igralca koprškega gledališča Roka Matka in koprsko režiserko Renato Vidič?

“Odločitev, da maturitetni čitvi uvrstimo v program zvočne knjige, je sovpadla s pobudo režiserke Katje Pegan, da vzpostavimo tesnejše in trajnejše sodelovanje z Gledališčem Koper. Med koprskimi igralci je Rok Matek zagotovo najboljši bralec in ustreza vsem kriterijem za interpretu romana-zvočne knjige. Izbral bi ga, četudi pobude za sodelovanje s koprške strani ne bi bilo. Rok je namreč eden tistih igralcev, ki ga je vredno povabiti k sodelovanju; je odličen in občutljiv bralec, vedno pripravljen in natančen. Ko se je pripravljaj na snemanje, sem mu v šali rekel, da se mu besedila ni treba učiti na pamet (smeh). Tako zelo se je pripravljaj.”

• Velikemu *Gatsbyju* bo zaradi mature najbrž prisluhnilo rekordno število poslušalcev. Koliko ljudi si v povprečju izposodi ali kupi zvočnico iz vaše založbe?

“Za zdaj so številke majhne in se gibljejo od nekaj izvodov do malo več kot 200 izposoj in nakupov, ko gre za uspešnice, kot je *Golobovo Jezero*. Pri promociji zvočnic nas čaka še veliko dela. Veliko poslušalcev pa poslušajo zvočnice na radiu in še več na spletu.”

• Pri snemanju literarnih oddaj vse pogosteje sodelujete z igralci koprškega gledališča in režiserko Renato Vidič. Novembra lani ste za Primorske novice omenili možnost, da bi se v studiu Radia Koper znova vrnilo snemanje radijske igre. Se je v tej smeri že kaj spremenilo?

“Trudim se, da na Radiu Koper vsaj vsak mesec posnamemo nekaj literarnih oddaj in postopoma v program uvrščam tudi zahtevnejša snemanja, za katera je potreben hkratni angažma dveh igralcev in tudi napovedovalcev. Največ težav na Radiu Koper, tako kot pri nas v Ljubljani, povzročata manko kadra, predvsem tonskih mojstrov, specializiranih za tovrstna snemanja. Korak naprej od lanske jeseni pomeni že dejstvo, da za snemanja vedno lažje pridobimo snemalni studio. Za snemanje kratke radijske igre sem kot urednik pripravil tonskega mojstra pripeljati iz Ljubljane. Moja želja je, da do konca leta s koprskimi igralci v koprskem radijskem studiu posnamemo kratko radijsko igro. K sodelovanju nameravam v prihodnosti povabiti tudi Radio Trst A, ki ga prav tako pesti pomanjkanje tonskih mojstrov, ki govorijo slovensko, in igralce tržaškega gledališča. Prenovljeni studio Hendrix na koprskem radiu je eden najboljših studiev ter odlična možnost in priložnost za snemanje radijskih iger na Obali.”

Pred gostovanjem Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta

Krčmarica Mirandolina znova na koprskem odru

Po nizu odpovedanih gostovanj novembra lani se Slovensko stalno gledališče z uprizoritvijo Goldonijeve Krčmarice Mirandoline v režiji Katje Pegan marca vrača na koprski gledališki oder. Komedija, ki ima, kot se v koprskem gledališču radi pošalijo, na njihovem odru že “domovinsko pravico”, bo na sporedu 2., 3., 4., 5. in 7. marca, vsakič ob 20. uri.

Goldonijeva *Krčmarica Mirandolina* (*La locandiera*), komedija o radoživi krčmarici in treh gostih, ki ji vsak po svoje dvorijo - premožnem, a skopuškem grofu, markizu brez denarja in zadržanem vitezu, ki se ponša s tem, da je sovražnik žensk in da se ga ženske manipulacije ne dotaknejo - je bila na koprskem profesionalnem odru prvič uprizorjena v zadnjem letu delovanja Gledališča slovenskega Primorja Koper (1957), zadnjič v drugi sezoni Gledališča Koper (2002) v režiji **Katje Pegan**.

Kot režiserka Peganova podpisuje tudi tržaško uprizoritev (premiere je bila oktobra 2019), v kateri *Mirandolina* ni več le narcisoidna, a prvinsko radoživa krčmarica, ki uživa v koketiranju z moškimi, kakršna je bila v koprski postavitvi, temveč je samostojna ženska, ki živi enakopravno v poklicu in tudi ljubezni.

“Rada imam *Mirandolino* že vse svoje gledališko življenje, od takrat, ko sem z njo delala sprejemni izpit na akademiji,” je ob premieri zapisala režiserka. “Rada imam tudi moške like v *Mirandolini*, ker imajo pred očmi samo drug drugega, in njihovo tekmovanje za posebno pozornost je otroče kot le kaj. Všeč mi je, kako se oklepajo zgodovinskih mitov o svoji spolni vlogi, všeč mi je njihova narcisoidna narava in njena smešna bolečina. Rada imam *Mirandolino*, verjetno pa še bolj Goldonija, ki je v nekem davnem času ujel radost in

Krčmarica Mirandolina se v začetku marca vrača v koprsko gledališče.

strast življenja, ki zmoreta na odru zaživeti tudi danes, čeprav ju v svojih resničnih življenjih pogrešamo ali pa smo nanju že popolnoma pozabili.”

Posebnost tržaške uprizoritve z **Nikom Petruško Panizon** v naslovni vlogi je časovna in prostorska priredba besedila, ki komedijo, krstno uprizorjeno leta 1752 v Benetkah in postavljeno v Firence tistega časa, umešča na Tržaško na začetku 20. stoletja. K temu vidiku je pomembno prispevala igralka **Patrizia Jurinčič Finžgar**, ki je v narečni priredbi domačo tržaško govornico nekate-

rih likov izdatno podvrgla italijanskim vplivom in s takšno mešanico dosegla vrsto komičnih učinkov.

Uprizoritev so pripravili še: dramaturg **Sandi Jesenik**, scenograf **Voranc Kumar**, kostumografinja **Vasilija Fišer**, avtor glasbe **Mirko Vuksanović**, koreograf **Miha Krušič**, ob **Nikli Petruški Panizon** pa bodo nastopili še **Tadej Toš**, ki prvič gostuje v tržaškem gledališču, **Primož Forte**, **Vladimir Jurc**, **Franko Korošec**, **Maja Blagovič**, **Lea Cok/Lara Komar** ter glasbeniki **Robert Vatovec**, **Aljoša Vuksanović** in **Vid Prinčič**.

Na kratko

Igor Štamulak: “Umetnost je ujet trenutek navdušenja”

Dramski igralec in naturalizirani Pirančan Igor Štamulak v Gledališču Koper ustvarja že dobro desetletje. Je odličen interpret komičnih vlog, s posebno odgovornostjo in veseljem pa pripravlja tudi otroške in mladinske predstave.

• katero knjigo imate na nočni omarici?

“Skripte tekočih predstav, nekaj svetovnih kuharskih knjig in *Mladi verujejo vate*, *Pravica* Srečka Kosovela.”

• Zadnji film, ki vas je navdušil?

“*Kam si izginila, Bernadette?* Richarda Linklaterja.”

• katero od koprskih znamenitosti bi najprej predstavili tujcu?

“Propadajočo nekdanjo porodnišnico; razlaga, kaj je bila in kaj bi lahko bila, ne bi manjkala.”

• S katero od znanih (zgodovinskih) osebnosti bi preživeli večer?

“S kulinaričnega gledišča užitka bi najverjetneje izbral zadnjo večerjo z Jezusom Kristusom. Če že dve tisočletji govorimo o njej, je bila hrana najverjetneje odlična.”

• Tragedija, komedija ali drama?

“Z leti vedno bolj posegam po dramii.”

• Uprizoritev Gledališča Koper, ki se vam je najbolj vtisnila v spomin?

“Vsako predstavo vzljubim že v procesu ustvarjanja, res pa je, da me

nekatero vloge v življenju spremljajo dlje in Gupta (*Indijc hoče u Bronx*) se še vedno oglašja iz podzavesti.”

• Česa se najbolj bojite, preden se dvigne zavesa?

“Ničesar se ne bojim, saj je gledališče urejen kaos in v času predstave vse ‘štima’. Se pa večkrat pres-trašim, ko se odgrne zavesa življenja; bojim se nepričakovanih dogodkov, ki nam lahko usmerjajo življenje.”

• S katerimi tremi vrtilinami se lahko pohvalite pri delu?

“S povezovalnostjo, ki je nujna pri ustvarjanju predstav, kjer se igramo s svojimi čustvi. Z duhovitostjo, ki lahko tragične dogodke spremeni tudi v zabavne. S sproščenostjo, ki pri ustvarjanju lahko stke najboljše odnose med igralci.”

• Vsaj ena slabost, ki si jo upate priznati ...

“Neučakanost mi ni v ponos.”

• Pri delu vas navdihuje ...

“Ponavljajoči se dogodki. Kot se razveselim vsakega novega dneva, se razveselim starih in novih predstav.”

• Na kaj ste v Gledališču Koper ponosni?

“Na povezanost celotne ekipe našega gledališča in na našo predanost delu.”

FOTO: JAKA VARMUZ

• Kaj vas v tem trenutku zaposluje v gledališču?

“Vaje za koprodukcijko uprizoritev z gledališčem iz Trsta, kjer ustvarjamo novo državo med nebom in zemljo, kjer med oblaki snujemo *Ptičjo farmo*.”

• Če bi lahko »definicijo« umetnosti zapisali v enem stavku, bi se ta glasil ...

“Umetnost je ujet trenutek navdušenja.”

• Če bi si morali najti drugo delo, s čim bi se preživljali?

“Po horoskopu sem riba in riba bi najverjetneje zaplavala v druge vode umetnosti, ne bi pa pozabil lepega obdobja poustvarjanja likov in mljnljvi umetnosti gledališča.”

FOTO: MARKO BRATUS

V luksemburškem gledališču Théâtre Esch-sur-Alzette je bila 28. januarja premiera prve gledališke predstave Evropske prestolnice kulture Esch-sur-Alzette #ESCH2022. V večjezični komediji Idiomatic pet igralcev, ki ne govorijo istega jezika, in med katerimi je tudi Andrej Zalesjak, član ansambla SNG Nova Gorica, uprizarjajo situacije nesporazumov in zmede, ki nastanejo zaradi jezikovnih omejitev. V njej so nastopili še igralci iz Belgije, Francije, Norveške, Romunije. Predstava obravnava jezikovne negotovosti (Language Insecurity) malih narodov in velikih jezikov. Kljub temu da je jezikovna raznolikost vir medsebojne obogatitve, lahko tudi zaplete stvari. Še posebej, če so v igri kulturni stereotipi. Predstava je nastala v koprodukciji Théâtre Esch-sur-Alzette, SNG Nova Gorica in kolektiva Transquinnennal.

FOTO: METKA SULIČ/SNG NG

V objektiv smo ujeli prvo vajo za novo abonmajsko uprizoritev 52 hertzov, ki bo na malem odru SNG Nova Gorica premierno zaživela na začetku aprila. Poetično družinsko dramo izpod peresa Tijane Grumić, večkrat nagrajene srbske dramatičarke mlajše generacije, ki se v izvirniku imenuje Najusamljeniji kit na svetu, je prevedla Dijana Matković. S predstavo 52 hertzov se bo na novogoriškem odru prvič predstavila režiserka Mojca Madon. Za dramaturgijo bo skrbel Jaka Smerkolj Simoneti, za scenografijo bo odgovorna Urša Vidic, kostumografija pa bo v rokah Andreja Vrhovnika, pod glasbo se bo podpisal Luka Ipavec. Igrali bodo Ana Facchini, Peter Harl, Matija Rupel, Marjuta Slamič, Žiga Udir in Ivana Percan Koradin k.g.

FOTO: DM

Ustvarjanje predstav za najmlajše daje veliko zadoščenja in je pomembna investicija v prihodnost gledališča. V obdobju počasne vrnitve gledaliških obredov v običajne tire je dober odziv občinstva spodbudna nagrada in družine dokazujejo, da so otroci tista publika, ki je na poseben način pogrešala tovrstna doživlja. Vse predstave za otroke doživljajo namreč nadpovprečno navdušen sprejem in polna dvorana je pričakala tudi enkratno ponovitev predstave Pedenjped Nika Grafenauerja, s katero je igralce Primož Forte zabaval gledalce na sedežu sodelujočega Oddelka za mlade bralce pri NŠK v Trstu.

FOTO: SSG

Premiera predstave Meja sneženja je v Trst privabila nadpovprečno število gostov, predstavnikov slovenskega, italijanskega in celo hrvaškega kulturnega sveta. Spomin na Marka Sosiča in dramski debi Gorana Vojnoviča, nastop Boruta Veselka v glavni vlogi, priljubljenih članov tržaškega ansambla, Primoža Forteja in Nikle Panizon, ter prvo tržaško sodelovanje Žive Selan so vzbudili radovednost in odobravanje številnih gledalcev. V foajeu SSG je za fotografijo pozirala tudi istrska delegacija (z leve): Neven Ušumović, Larisa Gasperini, Vesna Pajič, Irena Urbič, Valentina Češnjevcar in Slaviša Šmalc.

FOTO: MATEJ SUKIČ

V minulem letu uspešno zastavljeno akcijo pridobivanja novih sponzorskih sredstev Mecen meseca v Gledališču Koper nadaljujejo tudi letos: mecen meseca februarja 2022 je postalo dekansko podjetje Kemiplas, d. o. o., ki ima med svojimi naložbami tudi posestvo Brič. Da bi koprsko gledališče lažje premostilo zahtevne razmere, ki so v kulturi in umetnosti nastale zaradi epidemije, ga je podprlo z 2.000 evri. Zahvalo za podporo je predstavnici Kemiplasa Nataliji Gulič predal dramski igralec Luka Cimprič.

Program osrednje letošnje državne proslave ob slovenskem kulturnem prazniku, ki je na predvečer praznika potekala v ljubljanskem Cankarjevem domu, je pod naslovom Up sreče v prsih hrani pripravilo Gledališče Koper in kot osrednji del slovesnosti uprizorilo Prešernovo pesnitev Krst pri Savici (posnetek je nastal med odmorom na generalki). Kot avtorica koncepta in režiserka je gledališko-plesno uprizoritev podpisala Katja Pegan (tudi režiserka predstavitenih filmov nagrajencev), nastopili pa so igralci koprškega gledališča z gosti in plesalci.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhaja vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajatelj: Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria Ulica Osobodilne fronte 12, 6000 Koper Primorski dnevnik Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNIK IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač
SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič (Slovensko narodno gledališče Nova Gorica) ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si
SKUPNA TISKANA NAKLADA: 28.000 izvodov.